

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Daniely Zemanové a soudce Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **R. V.**, zast. JUDr. Mgr. Bohdanem Žáčkem, advokátem se sídlem Rytířská 403/16, Praha 1, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, P. O. BOX 78, proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 9. 2015, čj. CPR-17593-3/ČJ-2015-930310-V238, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 6. 1. 2016, čj. 44 A 79/2015-49,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Mgr. Bohdanu Žáčkovi, advokátu, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **6 800 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Policie ČR, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort (dále též „správní orgán I. stupně“) uložil žalobci rozhodnutím ze dne 3. 4. 2015 podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 3 a 9 a § 119 odst. 1 písm. c) bodu 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky správní vyhoštění. Dobu, po kterou nelze žalobci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, stanovil na 3 roky. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí zamítl

žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví. Žalobce se proto domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného žalobou u městského soudu.

[2] Městský soud jeho žalobu na jednání dne 6. 1. 2016 zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví. Návrh upuštění od správního vyhoštění městský soud odmítl jako nepřípustný, neboť správní vyhoštění v tomto případě není sankcí. Další námitky žalobce týkající se nepoužitelnosti jeho dřívější výpovědi, osobních vazeb žalobce v ČR či nepřiměřeně tvrdé délky uloženého vyhoštění shledal městský soud taktéž nedůvodné. Městský soud se dále vyjádřil k žalobcem navrženým důkazům. Odmítl přitom provést jako důkaz předložené pojistky zdravotního pojištění, neboť se vztahují teprve k době po vydání napadeného rozhodnutí. Návrh důkazu čestným prohlášením tělesně postiženého souseda žalobce, podle něhož o něj žalobce pečuje, resp. toto tvrzení, shledal městský soud opožděným. K obecným námitkám o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu ve správním řízení městský soud taktéž obecně konstatoval, že takovými vadami správní rozhodnutí netrpí.

II. Stručné shrnutí argumentů v kasační stížnosti a vyjádření žalované

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu včasnou kasační stížnost. Součástí kasační stížnosti byl také návrh na přiznání odkladného účinku. V kasační stížnosti v podstatě rekapituluje námitky uplatněné v žalobě. Je přesvědčen, že správní vyhoštění má charakter trestní sankce. Stěžovatel měl být poučen o právu nevypovídat. Trvá také na tom, že vypovídal pod stresem a tlakem událostí, proto nemůže být jeho výpověď brána jako relevantní. Dále trvá také na tvrzení, že správní orgán vůbec neprokázal tvrzený skutkový stav, resp. neprokázal jej bez důvodných pochybností. Například vůbec neprokázal, že po uložení předchozího správního vyhoštění stěžovatel skutečně nevycestoval. Proto nemůže být tato skutečnost přičítána k tíži stěžovatele. Navíc, i kdyby tomu tak bylo, správní orgán vůbec nezohlednil, že by takové vycestování těžko bylo možné v situaci, kdy stěžovatel nedisponoval platným cestovním dokladem.

[4] Stěžovatel považuje za nemístné odůvodnění uložené sankce správního vyhoštění tím, že se na území ČR zdržuje bez platného osobního dokladu. V době rozhodování správního orgánu se totiž stěžovatel zjevně neorientoval v úředních záležitostech, jinak by si jistě potřebné doklady opatřil. Správní orgán dále nešetřil ani další zásadní důsledky správního vyhoštění, tj. míru narušení osobních vazeb stěžovatele v ČR; pobývá zde již 8 let, z toho 5 až 6 let na současné adrese. Stabilnost a pevnost osobních vazeb stěžovatel doložil čestným prohlášením svého souseda. Na závěr stěžovatel zopakoval, že z pochopitelných osobních důvodů a ze strachu zapomněl ve správním řízení uvést, že v zemi původu v současnosti dluží lichvářům cca. 8.000 dolarů, které si půjčil na stavbu domu a které není schopen splatit. V případě návratu na Ukrajinu by tak mohla být velmi reálně ohrožena jeho osobní práva.

[5] Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje, aby zdejší soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

pokračování

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že trvá na svých závěrech v napadeném rozhodnutí, na které současně odkázala. Navrhla, aby soud kasační stížnost zamítl.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Stěžovatel podal kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud posoudil její důvodnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zabýval se přitom i vadou, kterou by byl povinen se zabývat i bez návrhu (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., **III. B.**).

[8] Předtím, než se NSS mohl vyslovit k důvodnosti kasační stížnosti, k námitce stěžovatele vyjasnil také otázku povahy správního vyhoštění a navazujících kasačních námitek [**III.A.**].

III.A. *Povaha správního vyhoštění uloženého v rámci řízení o správním vyhoštění*

[9] Stěžovatel jak v žalobě tak v kasační stížnosti setrvává na svém názoru, že uložené správní vyhoštění je trestní sankcí. Proto prý měl být ve vztahu k němu přizpůsoben postup správního orgánu ve správním řízení.

[10] Nejvyšší správní soud konstatuje, že tento právní názor stěžovatele je nesprávný. Správní vyhoštění ve smyslu § 118 odst. 1 zákona o pobytu je definováno jako ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby vycestování z území, a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území. Správní vyhoštění je svým obsahem rozhodnutím nikoli sankční povahy, ale správním rozhodnutím, které obsahově vyjadřuje zájem státu na tom, aby se jím dotčený cizinec na území státu nezdržoval. Uvedený zákaz pobytu není sankcí, resp. trestem uloženým v trestní řízení, ale správním opatřením omezujícím cizince ve svobodě jeho volného pohybu (k tomu viz např. rozsudky NSS ze dne 14. 7. 2005, čj. 5 Azs 94/2005-52, č. 1164/2007 Sb. NSS, a ze dne 27. 10. 2004, čj. 5 Azs 125/2004-54, č. 846/2006 Sb. NSS).

[11] K charakteru správního vyhoštění se vyjadřoval i Evropský soud pro lidská práva, který se dne 5. 10. 2000 vyslovil tak, že přijetím čl. 1 Protokolu č. 7, který obsahuje specifické záruky týkající se řízení o vyhoštění cizinců, daly státy jasně najevo svou vůli nezahrnovat tato řízení do pole působnosti čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Proto rozhodnutí týkající se vstupu, pobytu a vyhoštění cizinců nedávají vzniknout sporu o občanská práva nebo závazky stěžovatele ani v nich nejde o oprávněnost trestního obvinění proti němu ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Opatření zákazu pobytu se netýká ani oprávněnosti trestního obvinění. Zákaz pobytu na území státu nemá v členských státech Rady Evropy obecně trestní charakter. Toto opatření, které ve většině států může být rovněž přijato správním orgánem, je svou povahou specifickým preventivním opatřením v oblasti kontroly přistěhovalectví a netýká se oprávněnosti trestního obvinění proti stěžovateli ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Skutečnost, že je přijato případně i v rámci trestního řízení, nemůže změnit jeho preventivní podstatu (blíže rozhodnutí *Maaouia proti Francii*, č. 39652/98). Vyhoštění stěžovatele je proto opatřením v

oblasti kontroly přistěhovalectví, nikoli trestní sankcí (srov. takto již rozsudek NSS ze dne 1. 2. 2006, čj. 2 Azs 107/2005-60).

[12] Proto všechny námitky stěžovatele, vyplývající z tohoto jeho nesprávného právního názoru (tj. námitka, že nebyl poučen o právu nevypovídat, námitka neprokazování skutkového stavu v míře absence důvodných pochybností, námitka nepřiměřené tvrdosti „sankce“ vyhoštění a návrh na její moderaci soudem), jsou nedůvodné.

III.B. *Námitky nesprávně zjištěného skutkového stavu správním orgánem*

[13] Stěžovatel namítl, že skutkový stav nebyl dostatečně zjištěn i z jiných důvodů; zejména že nebylo prokázáno, že stěžovatel poté, co mu bylo uloženo první správní vyhoštění v roce 2013, nevycestoval z území ČR. Následně ovšem zcela nelogicky a protichůdně uvádí, že to ani nebylo možné, protože neměl u sebe platný cestovní doklad. Ani tuto skutečnost však prý správní orgán vůbec nezohlednil. Dále stěžovatel tvrdí, že správní orgán nešetřil ani jeho pevné osobní vazby v ČR, zejména souseda, o kterého pečuje a jehož čestné prohlášení předložil. Závěrem stěžovatel dodal, že „*z pochopitelných osobních důvodů a také ze strachu*“ zapomněl ve správním řízení uvést, že v zemi původu má v současnosti obrovské dluhy a bojí se návratu na Ukrajinu z obavy před věřiteli. Ony „*pochopitelné osobní důvody*“ ovšem nijak blíže nespecifikoval.

[14] K tomu NSS uvádí následující. Z předloženého správního spisu vyplývají následující pro věc rozhodné skutečnosti. Dne 15. 12. 2014 prováděla hlídka správního orgánu I. stupně pobytovou kontrolu na stavbě rodinného domu v obci Sulice. Z úředního záznamu Policie vyplývá, že po příjezdu hlídky se jedna ze zde pracujících osob snažila skrýt za betonovým plotem. Jelikož se jednalo o cizího státního příslušníka bez platného cestovního dokladu a bez prokázání pobytového oprávnění na území ČR, byla tato osoba zajištěna a eskortována k provedení dalších úkonů. Následně bylo zjištěno, že se jedná o stěžovatele. Dále správní orgán zjistil, že se stěžovatelem bylo již v minulosti vedeno správní řízení o správním vyhoštění, které skončilo udělením správního vyhoštění s délkou trvání zákazu vstupu na území po dobu 6 měsíců. Uvedené rozhodnutí nabylo právní moci dne 26. 3. 2013. Správní orgán I. stupně zahájil dne 15. 12. 2014 se stěžovatelem řízení o správním vyhoštění a za tímto účelem byl stěžovatel v týž den vyslechnut (viz protokol o výslechu ze dne 15. 12. 2014 založený ve správním spisu).

[15] Během výslechu byl stěžovatel výslovně dotázán na své společenské, kulturní a rodinné vazby v ČR, zda by vycestování do země původu bylo zásahem do jeho rodinného života, zda by jeho vycestování znemožňovala nějaká jemu známá překážka, zda po prvním uložení správního vyhoštění opustil ČR, zda nahlásil na Policii ztrátu svého cestovního dokladu, či jestli požaduje vyrozumět o svém zajištění nějakou osobu blízkou nebo zastupitelský úřad své země. Na všechny tyto otázky odpověděl stěžovatel záporně, protokol o výslechu vlastnoručně podepsal, včetně prohlášení, že nepožaduje výpověď doplnit o další skutečnosti, a tlumočníka nežádá. Součástí výslechu byla také otázka, zda se cítí fyzicky a psychicky způsobilý k sepsání protokolu o výslechu. Na tuto otázku odpověděl: „*Ano, jsem v pořádku.*“ Následně, dne 20. 2. 2015 byl stěžovatel vyrozuměn o možnosti seznámit se se shromážděnými podklady pro vydání rozhodnutí, uvedenou možnost však stěžovatel nevyužil.

pokračování

[16] Vycházel-li správní orgán z takto provedeného důkazu v souvislosti s dalšími skutkovými zjištěními (neexistence platného pobytového titulu stěžovatele na území ČR), nelze jeho tvrzení považovat za nepodložená. Ve stěžovatelově výpovědi není žádná zmínka o tom, že by byl rozrušen nebo že by měl strach vypovídat, o rodinných či jiných vazbách v ČR, např. na souseda, či nemožnosti jeho vycestování v důsledku strachu před jednáním věřitelů. Tyto skutečnosti mohl a měl stěžovatel uvést již u výslechu. Pokud tak neučinil, nelze jeho následnou snahu spočívající ve zpochybňování vlastních tvrzení považovat za relevantní. Tímto způsobem stěžovatel značně zpochybnil svou věrohodnost a věrohodnost následných vysvětlení, proč se na území ČR zdržoval neoprávněně. Správnímu orgánu přitom ani v odvolacím řízení nenabídl žádné relevantní důkazy, které by jeho změněnou výpověď věrohodně dokládaly.

[17] Pokud jde o čestné prohlášení souseda, které stěžovatel předložil teprve při jednání městského soudu, a o tvrzení o lichvářích na Ukrajině, se NSS ztotožnil se závěry městského soudu na s. 6 napadeného rozsudku. Tyto skutečnosti stěžovatel mohl a měl tvrdit již před správním orgánem I. stupně (§ 82 odst. 4 správního řádu), navíc žalobní bod o hrozbě ze strany ukrajinských lichvářů uplatnil stěžovatel opožděně, v rozporu s § 71 odst. 2 a § 72 odst. 1 s. ř. s.

[18] Nejvyšší správní soud znovu upozorňuje i na protichůdnost vyjádření stěžovatele, pokud jde o existenci platného cestovního dokladu a důsledků z toho vyplývajících. Na jednu stranu stěžovatel popírá své původní tvrzení u výslechu, že po uložení prvního vyhoštění v roce 2013 neopustil území ČR. Na druhou stranu však tvrdí, že bez platného cestovního dokladu opustit území ČR ani nelze. Tato vyjádření spíše svědčí v neprospěch stěžovatele a ve prospěch závěru, který dovodily správní orgány, že stěžovatel nerespektoval již první uložené správní vyhoštění. Navíc, ani v době rozhodování NSS není vyjasněno, zda stěžovatel opravdu vyvíjí snahu si cestovní doklad opatřit. Již u jednání před městským soudem totiž stěžovatel ústy svého zástupce uvedl, že v současné době usiluje o vyřízení potřebných dokladů, tentýž týden mu měl být vydán cestovní doklad (č. l. 47 spisu městského soudu). V kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že „*k* [vyřízení osobních dokladů] *v současnosti dochází.*“

[19] Je pravda, že cizinec a častokrát ani občan se nemusí zcela přesně orientovat při vyřizování úředních záležitostí. To je přirozené. Takový argument ovšem nemůže odůvodňovat skutečnost, že stěžovatel si dosud nevyřídil potřebné povolení k pobytu, resp. že v důsledku toho si ho vůbec ani nezařizoval. Musel si být vědom, že se na území ČR zdržuje neoprávněně. Stejně tak musel znát právní následky z toho plynoucí, protože již jednou byl účastníkem řízení o správním vyhoštění, jehož výsledek navíc nerespektoval.

[20] Kasační stížnost není proto důvodná.

[21] Na závěr zdejší soud dodává, že vzhledem k tomu, že ve věci bezodkladně rozhodl, nerozhodoval již o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud ze všech výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl jako nedůvodnou.

[23] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalované v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly, proto jí zdejší soud náhradu nákladů nepřiznal.

[24] Ustanovenému zástupci se dle § 35 odst. 8 s. ř. s. s přihlédnutím k § 7 bodu 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. c) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává odměna za zastupování 3 100 Kč za dva úkony právní služby (sepsání kasační stížnosti, porada s klientem doložená záznamem ze dne 6. 1. 2016, č. l. 3 spisu NSS) a paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč za každý úkon právní služby, tj. částka 2 x 3 100 Kč plus 2 x 300 Kč, celkem 6 800 Kč. Ustanovený zástupce v kasační stížnosti uvedl, že není plátcem daně z přidané hodnoty, proto mu zdejší soud částku odpovídající této dani nepřiznal. Odměna za zastupování bude ustanovenému zástupci proplacena z účtu NSS do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2016

Zdeněk Kühn
předseda senátu